

О.Д.КОСТЕВИЧ

(Київський національний університет технологій та дизайну)

Фінансовий потенціал підприємств легкої промисловості в Україні

The article is aimed researches theoretical and practical aspects of estimation financial potential of enterprise. Researched the essence of financial potential of enterprise and factors his forming, analyses methodological approaches to quantitative estimation level financial potential of enterprise, conducted the estimation of financial potential enterprises of light industry in Ukraine.

Актуальність дослідження. Слід зазначити, що за умов ринку, який характеризується нестабільністю цілей підприємства, обумовленою мінливістю попиту та пропозиції, цін на товари й фактори виробництва, змінами в конкурентному середовищі й іншими макро- і мікроекономічними факторами, одним з першочергових завдань керівництва підприємства стає формування й оцінювання поточних і перспективних можливостей підприємства – тобто його потенціалу, що викликано насамперед необхідністю забезпечення ефективності функціонування підприємства [7].

Можна констатувати той факт, що аналіз та синтез поглядів, думок, присвячених питанням оцінювання та управління потенціалом підприємства переконливо засвідчують, що саме фінансовий потенціал є одним із найвагоміших компонентів економічного потенціалу підприємства, що підтверджується у роботах як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників [4, 8, 9].

Фінансовий потенціал створює фундамент для трансформації наявного у підприємства ресурсного потенціалу (технологічного, матеріально-технічного, трудового, управлінського) в конкретні результати господарської діяльності підприємства. Можна зазначити, що фінансовий потенціал виступає в ролі важеля, який формує механізм динамічної трансформації ресурсів внаслідок діяльності підприємства. Якщо ж виходити за суттю з етимології поняття, то «фінансовий потенціал» слід ототожнювати з такими параметрами як потенційні фінансові показники (прибутковість, ліквідність, платоспроможність), потенційні інвестиційні можливості.

Дані дослідження доводять, що для ефективного та успішного функціонування підприємств необхідно якісно розвивати не тільки матеріально-технічні, структурно-функціональні та соціально-трудова, а також й фінансові елементи потенціалу, що зумовлює особливу увагу до дослідження проблематики оцінювання та управління фінансовим потенціалом підприємства.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблемам оцінювання фінансового потенціалу підприємств присвячено низку досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких, зокрема, можна виділити таких авторів, як Н.М.Давиденко, В.В.Ковальов, Н.Брегін, І.О.Бланк, О.Г.Мельник, В.Єгоров та ін. В роботах вказаних авторів досліджуються питання сутності фінансового потенціалу підприємства як економічної категорії, визначаються фактори, що його формують, досліджуються механізми управління фінансовим потенціалом та теоретико-методологічна база оцінювання фінансового потенціалу. Окремі аспекти фінансового розвитку підприємств легкої промисловості розглянуто в роботах профільних фахівців. Зокрема, можна виділити таких дослідників як О.Д.Волкова, А.П.Гречан, В.А.Ізовіт, С.Л.Кучер та ін.

Виявлення нерозв'язаних проблем. На підставі аналізу поданих в економічній літературі підходів до оцінювання фінансового потенціалу, можна дійти висновку, що сьогодні домінує однобічний підхід до трактування сутності фінансового потенціалу підприємства як сукупності його фінансових ресурсів. Також можна констатувати, що обмеженням на даний момент є методологічний інструментарій оцінювання фінансового потенціалу підприємства, яке здебільшого зводиться до оцінювання фінансового стану та результативності фінансово-господарської діяльності підприємства. Дослідження публікацій з проблеми формування і оцінювання фінансового потенціалу виявляє її недостатнє теоретичне обґрунтування на рівні підприємства. Крім того, як засвідчили проведені дослідження, дуже мало публікацій присвячено галузевим особливостям фінансового потенціалу підприємств, зокрема, – фактично відсутні спроби досліджень та оцінювання фінансового потенціалу підприємств легкої промисловості в Україні.

Основна мета та завдання статті. Основна мета дослідження полягає в оцінюванні фінансового потенціалу підприємств вітчизняної легкої промисловості на основі комплексних методик. Відповідно до цього, основними завданнями дослідження є аналіз сутності фінансового потенціалу підприємства, дослідження існуючої методологічної бази оцінювання фінансового потенціалу та його визначення для групи підприємств цієї галузі на основі інтегрованих методик оцінювання.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що, незважаючи на певне розуміння необхідності комплексного управління фінансовим потенціалом, суттєва однобічність у розумінні сутності наукової категорії «економічний потенціал» в цілому обумовлює таке ж розуміння і одного з його найважливіших компонентів – фінансового потенціалу. «Фінансовий потенціал у працях багатьох вчених визначається як обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат» [2]. «Ці ресурси приймають участь у виробничо-господарській діяльності та залучаються для фінансування певних стратегічних напрямів розвитку підприємства» [5].

Інтегрувавши подані у спеціалізованій літературі визначення сутності фінансового потенціалу підприємства, можна дійти висновку, що більшістю вчених дана економічна категорія трактується як сукупність фінансових ресурсів, що є у розпорядженні підприємства, а також можливість, здатність та необхідність їх як простого, так і розширеного відтворення для забезпечення стійкого, динамічного та збалансованого розвитку підприємства. Загалом в економічній літературі відсутнє чітке та узгоджене розуміння даної економічної категорії і переважає, так званий ресурсний підхід до розуміння фінансового потенціалу, згідно з яким фінансовий потенціал є сукупністю фінансових ресурсів, використовуваних для забезпечення стійкого розвитку підприємства та одержання позитивного фінансового результату. Менш розповсюдженим підходом є ототожнення фінансового потенціалу підприємства з показниками надійності його фінансового стану – ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності тощо.

На думку автора статті, вагомим недоліком поданих підходів до розуміння фінансового потенціалу є ігнорування його стратегічної (перспективної) компоненти та ототожнення переважно з поточним фінансово-майновим станом. Вважаємо, що фінансовий потенціал підприємства передусім забезпечує потенціал його довгострокового розвитку. Виходячи із вказаного положення, можна надати власне визначення фінансового потенціалу підприємства, відповідно до якого розуміємо фінансовий потенціал підприємства як сукупність фінансових ресурсів та організаційних механізмів, спрямованих на забезпечення прибуткового розвитку підприємства в довгостроковій перспективі. Відповідно до даного визначення, у разі дослідження проблем оцінювання та розвитку фінансового потенціалу підприємства основну увагу потрібно звертати не на поточний фінансово-майновий стан підприємства, а на його можливість та перспективи розвитку. Ключова увага при цьому має бути зосереджена на таких моментах як фінансова стратегія підприємства, інвестиційна діяльність та її ефективність, прибутковість та окупність інвестицій, швидкість повернення інвестованого в підприємство капіталу і так ін. Також зауважимо, що суттєва увага має приділятися обстеженню організаційних механізмів управління фінансовим потенціалом.

Здійснене дослідження підходів до оцінювання фінансового потенціалу підприємства довело, що на даний момент у літературі відсутні узгоджені методи та моделі його визначення та оцінювання, проте переважна більшість методів зводиться за суттю до оцінювання фінансово-майнового стану підприємства та ефективності фінансово-господарської діяльності.

На погляд автора статті, в даних підходах простежується обмежене розуміння сутності фінансового потенціалу підприємства, а тому пропонувані у більшості джерел методики не дають змоги в повному обсязі та найбільш об'єктивно оцінювати його. Виходячи з виявлених прогалин у методології оцінювання фінансового потенціалу підприємства, рекомендуємо власний підхід до його визначення. В основі запропонованої авторської методики оцінювання фінансового потенціалу підприємства лежить теза про те, що фінансовий потенціал є результатом дії таких ключових груп параметрів:

$$FP = f(FS, RP) \quad (1),$$

де FP – фінансовий потенціал підприємства;

FS – фінансовий стан підприємства (загальний рівень фінансової стійкості, ліквідність та платоспроможність підприємства, ділова активність, ефективність використання активів, капіталу тощо.);

RP – ресурсний та ринковий потенціал, що характеризує наявність та якість ресурсів підприємства, при цьому не лише матеріальних (виробничі потужності, технологічність устаткування, наявність фінансових ресурсів), а й нематеріальних (кадровий потенціал, якість менеджменту, інтелектуальний потенціал компанії).

Конкретний склад окремих груп факторів, що визначають рівень фінансового потенціалу підприємства, подано на рис 1.

Пропонуємо оцінювати кожний з факторів за 10-ти бальною шкалою (10 – максимальна оцінка – відповідає якійсій категорії «дуже добре»; 0 – мінімальна оцінка, відповідає категорії «дуже погано»), при цьому в окремих випадках використовувати експертні оцінки (коли мовиться про якісні

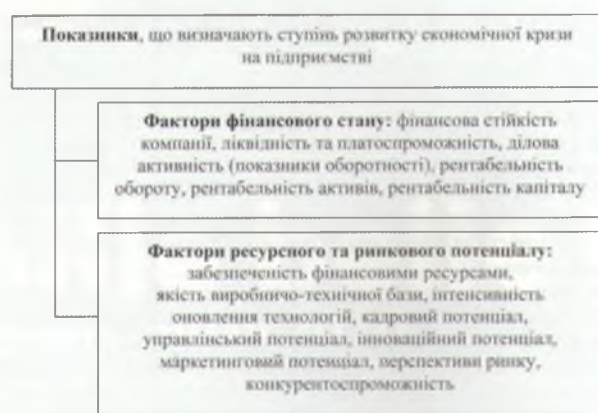

Рис.1 – Деталізований склад факторів, що визначають рівень фінансового потенціалу підприємства (складено автором)

ТАБЛИЦЯ 1 – Інтервали оцінок для показників фінансового стану підприємства

Абсолютна ліквідність	Значення	<0,03	0,03-0,06	0,06-0,09	0,09-0,12	0,12-0,15	0,15-0,18	0,18-0,22	0,22-0,25	0,25-0,35	>0,35
	Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Поточна ліквідність	Значення	<0,5	0,5-0,6	0,6-0,7	0,7-0,8	0,8-0,9	0,9-1,0	1,1-1,2	1,2-1,3	1,3-1,4	>1,5
	Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Коефіцієнт покриття	Значення	<1	1,0-1,2	1,2-1,4	1,4-1,6	1,6-1,8	1,8-2,0	2,0-2,2	2,2-2,4	2,4-2,6	>2,6
	Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Фінансова автономія	Значення	<0,3	0,3-0,35	0,35-0,4	0,4-0,45	0,45-0,5	0,5-0,55	0,55-0,6	0,6-0,65	0,65-0,7	>0,7
	Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Рентабельність активів, %	Значення	<5	5-8	8-12	12-15	15-18	18-22	22-25	25-28	28-35	>35
	Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Рентабельність власного капіталу, %	Значення	<5	5-8	8-12	12-15	15-18	18-22	22-25	25-28	28-35	>35
	Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ТАБЛИЦЯ 2 – Показники фінансового стану підприємств легкої промисловості за 2009р.

Підприємство	Абсолютна ліквідність	Поточна ліквідність	Коефіцієнт покриття	Фінансова автономія	Рентабельність активів	Рентабельність капіталу
«Укртекстиль»	0,33	1,45	2,7	0,78	26,5	31,2
«Апарт»	0,15	0,83	1,75	0,54	11,2	14,3
«Лекостар»	0,172	0,78	1,69	0,57	12,3	15,1
«Спецтекстиль»	0,26	1,32	2,4	0,71	19,5	22,4
«Червона Зірка»	0,13	0,57	1,3	0,52	7,4	8,9
«Адепт»	0,14	0,63	1,27	0,46	6,2	6,1
«Провестис»	0,23	1,3	2,2	0,73	17,5	21,9
«Юність»	0,26	1,51	2,23	0,67	18,8	22,1

ТАБЛИЦЯ 3 – Рейтингові оцінки підприємств легкої промисловості за показниками фінансового стану, балів

Підприємство	Абсолютна ліквідність	Поточна ліквідність	Коефіцієнт покриття	Фінансова автономія	Рентабельність активів	Рентабельність капіталу
«Укртекстиль»	9	9	10	10	8	9
«Апарт»	5	5	5	6	4	4
«Лекостар»	6	4	5	7	3	4
«Спецтекстиль»	9	9	9	10	6	7
«Червона Зірка»	5	2	3	6	2	3
«Адепт»	5	3	3	5	2	2
«Провестис»	8	8	7	10	5	6
«Юність»	9	10	8	9	6	7

ТАБЛИЦЯ 4 – Динаміка показників фінансового стану підприємств легкої промисловості за 2007-2009 рр.

Підприємство	Абсолютна ліквідність	Поточна ліквідність	Коефіцієнт покриття	Фінансова автономія	Рентабельність активів	Рентабельність капіталу
«Укртекстиль»	С	С	С	С	П	П
«Апарт»	С	С	С	Н	С	С
«Лекостар»	Н	Н	Н	С	С	С
«Спецтекстиль»	С	С	С	С	Н	Н
«Червона Зірка»	С	Н	С	С	Н	П
«Адепт»	Н	Н	Н	С	Н	Н
«Провестис»	С	С	Н	С	С	П
«Юність»	П	С	П	С	П	П

показники, такі як, наприклад, управлінський потенціал), а в окремих випадках використовувати розроблену шкалу інтервалів оцінок для факторів фінансового стану (табл. 1).

Рейтинг окремої групи факторів визначається за формулою (2):

$$R_g = \frac{OF}{MAX} * 10, \quad (2)$$

де R_g – рейтингова оцінка за групою факторів;

OF – фактична сума оцінок за групою факторів,

MAX – максимально можлива сума оцінок за групою факторів.

Також зазначимо, що для оцінювання підприємства за окремими показниками фінансового стану необхідно врахувати не тільки їх поточне значення, а також і їхню динаміку за три попередні роки. При цьому, залежно від того, яка динаміка показника спостерігається на підприємстві, коригується оцінка: якщо спостерігається позитивна динаміка показника, рейтингова оцінка збільшується на 20%; якщо спостерігається негативна динаміка показника, рейтингова оцінка зменшується на 20%; за стабільної динаміки, рейтингова оцінка не коригується. Аналогічна процедура оцінювання здійснюється і для факторів ресурсного та ринкового потенціалу підприємств.

Далі здійснимо дослідження фінансового потенціалу українських підприємств легкої промисловості на прикладі групи з 8 підприємств – ТОВ «Апарт», ТОВ «Укртекстиль», ТОВ «Спецтекстиль», ТОВ «Лекостар», ТОВ «Адепт», ТОВ «Червона Зірка», ТОВ «Провестис» та ЗАТ «Юність».

В табл. 2 – інформація щодо основних показників фінансового стану даних підприємств в 2009 р. На підставі поданих в табл. 2, оцінок показників фінансового стану досліджуваної групи підприємств легкої промисловості за 2009 р., а також, користуючись даними табл. 1, виставимо за кожним з показників рейтингові бальні оцінки підприємствам легкої промисловості (табл. 3).

Також згідно з використовуваною методикою оцінювання рівня фінансового потенціалу на підприємствах необхідно врахувати динаміку показників фінансового стану. В табл. 4 подано інформацію щодо динаміки показників фінансового стану досліджуваних підприємств легкої промисловості за останні три роки: позитивна (П + 20% до оцінки), негативна (Н – 20% до оцінки) та стабільна (С – оцінка без змін).

На підставі поданих в табл. 4 характеристик динаміки основних показників фінансового стану досліджуваних підприємств легкої промисловості в табл. 5 представимо остаточні оцінки ступеню надійності фінансового стану підприємств, скориговані на їхню динаміку, що, у свою чергу, дасть змогу визначити остаточний рейтинг аналізованих підприємств легкої промисловості за показниками надійності фінансового стану.

Щоб одержати остаточний рейтинг аналізованих підприємств легкої промисловості за показниками стабільності та надійності фінансового стану, визначимо середньорифметичне оцінок.

Результати представлено в табл. 6.

Далі – бальна експертна оцінка ресурсного та ринкового потенціалу аналізованих підприємств легкої промисловості (за 10-ти бальною шкалою), використовуючи такі показники як якість виробничо-технічної бази, інтенсивність оновлення технологій, кадровий потенціал, управлінський потенціал, інноваційний потенціал, маркетинговий потенціал, перспективи ринку та конкурентоспроможність продукції.

ТАБЛИЦЯ 5 – Оцінки підприємств легкої промисловості за показниками надійності фінансового стану, скориговані на їхню динаміку

Підприємство	Абсолютна ліквідність	Поточна ліквідність	Коефіцієнт покриття	Фінансова автономія	Рентабельність активів	Рентабельність капіталу
«Укртекстиль»	С	С	С	С	П	П
«Апарт»	С	С	С	Н	С	С
«Лекостар»	Н	Н	Н	С	С	С
«Спецтекстиль»	С	С	С	С	Н	Н
«Червона Зірка»	С	Н	С	С	П	П
«Адепт»	Н	Н	Н	С	Н	Н
«Провестис»	С	С	Н	С	С	П
«Юність»	П	С	П	С	П	П

ТАБЛИЦЯ 6 – Остаточний рейтинг надійності фінансового стану підприємств легкої промисловості

Підприємство	Рейтинг	Висновки про фінансовий стан
«Укртекстиль»	9,7	Стабільний
«Апарт»	4,6	Нестабільний
«Лекостар»	4,3	Нестабільний
«Спецтекстиль»	7,9	Стабільний
«Червона Зірка»	3,6	Нестабільний
«Адепт»	2,8	Нестабільний
«Провестис»	7,3	Стабільний
«Юність»	9,2	Стабільний

ТАБЛИЦЯ 7 – Оцінка ресурсного та ринкового потенціалу підприємств легкої промисловості, балів

Підприємство	Обсяг та динаміка ринку	Конкурентоспроможність продукції	Стан виробничо-технічної бази	Кадровий потенціал	Управлінський потенціал	Маркетинговий потенціал
«Укртекстиль»	9,5	8,0	7,5	7,0	7,0	8,0
«Апарт»	8,5	6,0	5,5	5,0	5,0	4,5
«Лекостар»	9,0	7,0	6,5	6,0	5,5	5,5
«Спецтекстиль»	8,0	8,5	8,0	7,5	6,5	6,0
«Червона Зірка»	5,0	3,5	4,0	4,0	4,5	2,0
«Адепт»	6,0	3,0	4,5	4,0	4,0	3,0
«Провестис»	5,5	3,5	3,0	5,5	5,0	4,0
«Юність»	6,0	6,5	3,5	4,0	4,5	4,0

ТАБЛИЦЯ 8 – Остаточний рейтинг ресурсного та ринкового потенціалу підприємств легкої промисловості

Підприємство	Рейтинг потенціалу	Висновки про ринково-ресурсний потенціал
«Укртекстиль»	7,83	Високий
«Апарт»	5,75	Високий
«Лекостар»	6,58	Високий
«Спецтекстиль»	7,42	Високий
«Червона Зірка»	3,83	Низький
«Адепт»	4,25	Низький
«Провестис»	4,42	Низький
«Юність»	4,75	Низький

Наведені експертні оцінки ринкового та ресурсного потенціалу досліджуваних підприємств легкої промисловості дають змогу визначити остаточну оцінку рейтингу цих підприємств за факторами потенціалу, на підставі якої їх можна віднести до певної групи підприємств та розробити відповідну фінансову стратегію.

На рис. 2 наведено групування досліджуваних підприємств легкої промисловості за параметрами стабільності фінансового стану та наявності необхідного ресурсного і ринкового потенціалу розвитку, що дає можливість побудувати матрицю альтернативних фінансових стратегій для різних груп підприємств.

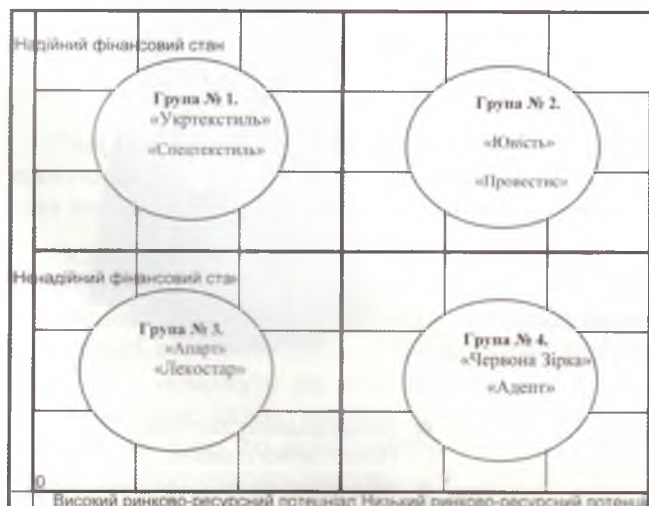

Рис.2 – Матриця фінансових стратегій для підприємств легкої промисловості (побудовано автором)

Подані оцінки свідчать, що такі підприємства як «Укртекстиль», «Апарт», «Лекостар» та «Спецтекстиль» мають високий ринковий та ресурсний потенціал. Ресурсний та ринковий потенціал решти 4-х досліджуваних підприємств може бути оцінений як низький. При цьому, зокрема, ЗАТ «Юність» має непогані перспективи розвитку ринку та випускає достатньо конкурентоспроможну продукцію, проте має слабку та застарілу матеріально-технічну базу; такі ж підприємства як «Червона Зірка» та «Адепт» мають проблеми щодо якості та конкурентоспроможності продукції, ринок їхньої традиційної продукції характеризується поганою динамікою, у них є суттєві проблеми з матеріально-технічною базою, фактично нерозвинутий маркетинг (відсутність збутових та сервісних представництв, слабка стратегія просування), а тому можна сказати, що перспективи діяльності цих підприємств за поточним профілем їхньої спеціалізації – проблематичні.

Таким чином, здійснене дослідження дає змогу дійти висновку, що загалом розвиток підприємств легкої промисловості в Україні характеризується несприятливими тенденціями, внаслідок чого їхній фінансово-майновий стан є нестабільним. Дані факти зумовлюють необхідність розроблення на підприємствах галузі відповідних фінансових стратегій, спрямованих на забезпечення стійкої життєдіяльності підприємств за сучасних умов, на поліпшення їхнього фінансового стану та, як результат, – на підвищення фінансового потенціалу.

Залежно від стабільності фінансового стану підприємства та наявності у нього фінансового та ринкового потенціалу можна ідентифікувати 4 групи підприємств, до яких слід застосовувати диференційовані антикризові стратегії (див. рис. 3).

Група № 1 – найбільш надійні та стабільні підприємства легкої промисловості, що мають добрий фінансовий стан та володіють достатнім ресурсним та ринковим потенціалом. Щодо даної групи підприємств

слід застосовувати стратегії розвитку, які можуть полягати в освоєнні нових ринків та напрямків діяльності, реалізації стратегій горизонтальної чи вертикальної інтеграції з метою зміцнення економічного та фінансового потенціалу.

Група № 2 – підприємства, які мають достатньо стабільний фінансовий стан, проте є проблеми з ринковим та фінансовим потенціалом. Для даної групи підприємств доцільно застосовувати антикризові стратегії, спрямовані на розвиток їхнього потенціалу: це можуть бути стратегії технічного переозброєння (якщо є проблеми із виробничо-технічною базою), стратегії активного маркетингу (з метою розширення меж та горизонтів ринку), стратегії підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.

Група № 3 – підприємства, які мають значні ринкові перспективи, проте існують труднощі фінансового плану і фінансовий стан цих підприємств є незадовільний. Щодо цих підприємств слід застосовувати програми антикризових заходів, спрямовані на поліпшення фінансового стану (оптимізація грошових потоків, реструктуризація заборгованості, оптимізація поточних витрат тощо).

Фінансовий стан підприємства	Стабільний	Група № 1	Група № 2
	Нестабільний	Група № 3	Група № 4
		Високий	Низький
Фінансовий та ринковий потенціал			

Рис.3 – Матриця фінансових стратегій для підприємств легкої промисловості (запропоновано автором)

Група № 4 – найпроблемніші підприємства, які мають слабкий фінансовий та ринковий потенціал і незадовільний фінансовий стан. Щодо цих підприємств в кожному разі має бути застосований індивідуальний підхід, проте вибір стратегій в цілому проходитиме за такого списку: стратегія ліквідації, стратегія скорочення (дробління підприємства і продаж непрофільних видів бізнесу частками), стратегія поглинання з боку більших компаній.

ВИСНОВКИ

Здійснене дослідження підходів до оцінювання фінансового потенціалу підприємства засвідчило, що на даний момент в літературі відсутні узгоджені методи та моделі його визначення та оцінювання, проте переважна більшість методів зводиться за суттю до оцінювання фінансово-майнового стану підприємства та оцінювання ефективності фінансово-господарської діяльності.

Виходячи з виявлених прогалин у методології оцінювання фінансового потенціалу підприємства, рекомендуємо власний підхід до його визначення.

В основі запропонованої авторської методики оцінювання фінансового потенціалу підприємства лежить теза про те, що фінансовий потенціал є наслідком дії таких ключових груп параметрів як фінансовий стан підприємства та ресурсний і ринковий потенціал, що характеризує наявність та якість ресурсів підприємства, при цьому не лише матеріальних (виробничі потужності, технологічність устаткування, наявність фінансових ресурсів), а й нематеріальних (кадровий потенціал, якість менеджменту, інтелектуальний потенціал компанії).

На основі проведеного оцінювання фінансового потенціалу групи з восьми підприємств легкої промисловості України розроблено чотири індивідуальних фінансових стратегій розвитку підприємств, які диференціюються залежно від ступеню надійності їхнього фінансового стану та рівня ресурсно-ринкового потенціалу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств : підручник. / І.О.Бланк, Г.В.Ситник; Київ, нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2006. – 779 с.
2. Брегін Н.А., Брітченко І.Г.; [Наук. ред. А.А.Садеков]; Донец. держ. ун-т економіки і торгівлі ім. Туган-Барановського. – Донецьк, 2004. – 171 с.
3. Волкова О. Д. Шляхи удосконалення та зростання фінансового потенціалу на підприємствах хлібопекарної галузі // Економіка: проблеми теорії та практики. – Д., 2007. – Вип.230. – С.355-360.
4. Гречан А. П. Проблеми розвитку легкої промисловості України в сучасних умовах господарювання // Теоретичні та прикладні питання економіки. – К., 2008. – Вип.5. – С.100-104.
5. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Акад. муніцип. упр.- Ніжин:Аспект-Поліграф, 2007.- 328 с.
6. Егоров П.В. Диагностика управления финансовой деятельностью предприятия / П.В.Егоров, В.Г.Андреева. – Донецк: Юго-Восток, 2005. – 201 с.
7. Ізвіт В. А. Пріоритетний розвиток легкої промисловості – майбутнє України // Вісник. – К., 2005. – № (26). – С.9-14.
8. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 612 с.
9. Кучер С.Л. Механізми активації інноваційного розвитку легкої промисловості : Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.07.01. / Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. – К., 2006. – 18 с.
10. Мельник О. Г. Фінансовий потенціал машинобудівного підприємства: сутність та індикатори оцінювання // Вісник. – Львів, 2007. – № 606: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 46-51.

Одержано 06.08.2010

Взаємозалежність крою одягу і типу фігури

Якщо тип фігури – стрункий пісочний годинник, Вам поталанило, бо маєте пропорційну фігуру без дисбалансу між верхом і низом. Це означає, що Вам не потрібно докладати зусиль, щоб скоригувати фігуру одягом, який може просто повторювати Ваші природні вигини (*чітко визначена лінія грудей; чітко визначена талія; красиві сідниці; округлі й стрункі стегна*).

ЗОЛОТІ ПРАВИЛА

- ✓ Демонструйте свою фігуру за допомогою одягу, що підкреслює талію, груди, сідниці та стегна
- ✓ Уникайте одягу, який приховує лінії Вашого тіла, бо він може візуально додати Вам 3–4 кг

КРІЙ ОДЯГУ

Пальта – усі приталені моделі або з поясом.

Жакети – за фігурою, лише приталені.

Блузки – за фігурою, із заходом і додатковими деталями внакладку.

Спідниці – прямі, з клинів, розширені, скроєні за косою, з м'якими складками або широкі, краще із поясом і виточками на стегнах і сідницях.

Брюки – будь-який фасон з поясом.

Джинси – жіночі моделі.

Сукні – будь-який фасон за фігурою чи з поясом.

Купальники – будь-які моделі.

ТКАНИНИ

Вибирайте легкі або середні (це стосується не тільки маси, а й фактури). Вони повторюватимуть вигини Вашого тіла.

- * Бавовняні * Лляні * Шовкові * Від габардина зі щільним переплетенням ниток до шерстяного крепу із вільним переплетенням ниток
- * Усі види джерсі та поліестеру * Будь-який трикотаж

РИСУНКИ

Можна використовувати тканини з різноманітними рисунками:

- * Смушка * Абстрактний * Картаті * Горошок * Квіти * Огірки

СЛІД УНИКАТИ

- ✱ Жакетів прямого крою
- ✱ Тунік прямого крою
- ✱ Брюк і спідниць не за фігурою
- ✱ Чоловічих сорочок
- ✱ Безформених светрів і спортивного одягу
- ✱ Надмірної багатшаровості в одязі

